

De aansprakelijkheid bij storm

VVOG – 31 januari 2024

We zijn er voor je. **ethias**

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

INHOUD

Inleiding

Aansprakelijkheid:

- Fout
- Gebrek van de zaak
- Bovenmatige burenhinder

Besluiten

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

Inleiding

Het openbaar groen in steden en gemeenten is een rijkdom, waaraan ook risico's zijn verbonden.

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

Inleiding

Preventie:
- onderhoud
- stormplan
Verzekering

maatregelen

opvolging

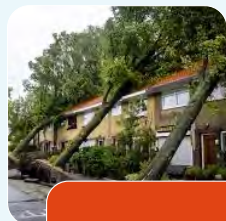
identificatie
risico

analyse

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

De aansprakelijkheid

Schadegeval

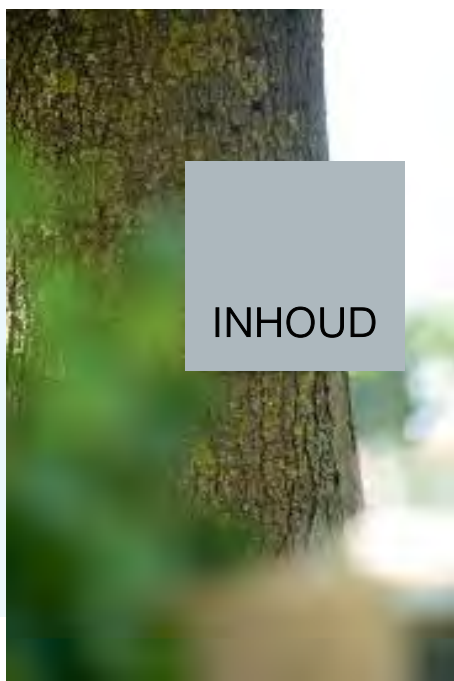

Aansprakelijk
?

Verzekering

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

INHOUD

Inleiding

Aansprakelijkheid:

- Fout
- Gebrek van de zaak
- Bovenmatige burenhinder

Besluit

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

De aansprakelijkheid - fout

De gemeenten hebben de verplichting om te waken over de veiligheid en de rust op de wegen en openbare plaatsen.
(Art. 135 §2 Nieuwe Gemeentewet)

Indien zij deze verplichting niet naleven begaan zij een *fout* en moeten zij de veroorzaakte schade vergoeden.
(art. 1382 oud BW)

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

De aansprakelijkheid - fout.

Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen afd. Dendermonde, 27 juni 2014

Een tak van een boom valt op een wagen op de parking van het kerkhof.

Een gemeente moet ieder abnormaal gevaar voorkomen.

Een abnormaal gevaar is een toestand waarin een normaal voorzichtige overheid, in dezelfde situatie geplaatst, zou tussenbeide komen.

Het vallen van takken uit bomen is als dusdanig niet abnormaal.

Dit gegeven maakt deel uit van het leven van de boom.

De algemene zorgvuldigheidsnorm:

Om het gedrag (handelen of niet-handelen) van een gemeente te beoordelen wordt het getoetst aan de algemene zorgvuldigheidsnorm. Deze norm vereist een gedrag dat overeenkomt met dat van een voorzichtig en redelijk persoon (gemeente), in dezelfde omstandigheden geplaatst.

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

De aansprakelijkheid - fout.

Vrederechter Leuven, 17 december 2013

Een tak van een boom valt op een rijdende wagen.

De betrokken straat wordt langs beide zijden van de rijbaan begrensd door hoge bomen die in de hoogte met hun takken tot over de rijbaan hangen. De gemeente heeft als bewaarder van het bos om op regelmatige tijdstippen de veiligheid van het bos te inspecteren en regelmatige te snoeien. Het betreft evenwel **een inspanningsverbintenis**.

De inspannings – of middelenverbintenis versus een resultaatsverbintenis.

Een gemeente moet optreden wanneer zij van een abnormaal gevaar op de hoogte is, of er van op de hoogte had moeten zijn. De op een gemeente rustende veiligheidsverplichting is een inspanningsverbintenis die in alle redelijkheid en billijkheid dient te worden beoordeeld. Er kan van een gemeente niet worden geëist dat zij permanent alle op haar grondgebied lopende en/of onder haar bevoegdheid vallende wegen controleert.

> Politie rechtbank Antwerpen, 18 December 2013

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

De aansprakelijkheid - gebrek van de zaak (foutloze aansprakelijkheid)

De bewaarder van een gebrekkige zaak is foutloos aansprakelijk voor de schade veroorzaakt door een gebrek van die zaak.

(Art. 1384 oud BW)

Een zaak is gebrekkig wanneer zij door een van haar kenmerken niet de veiligheid biedt die men gerechtigd is te verwachten in de gegeven omstandigheden.

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

De aansprakelijkheid - gebrek van de zaak

Pol. Oost-Vlaanderen, afd. Gent, 9 november 2015

Een boom valt op de rijbaan op de motorkap van een wagen en de bestuurster loopt hierbij verwondingen op.

Foto's tonen een verrotting in de stam van de boom aan.

Dit is een abnormaal kenmerk van de boom zodat de rechtbank besluit dat boom een gebrek vertoont.

Hof van Beroep Brussel, 22 april 2008

De wortelgroei van een boom veroorzaakt schade aan de riolering en de aangelanden.

De bewering van de schadelijdende partij dat de gemeente een boom onder haar bewaring had die een abnormaal kenmerk vertoonde, met name die wortels aanmaakte die in de riolering binnendrongen, kan bijgevolg niet worden bijgetreden.

Het is immers eigen aan alle grote bomen dat zij wortels aanmaken die op zoek gaan naar water in de omgeving. Een dergelijke wortelvorming is bijgevolg een normaal kenmerk van een boom, zoals in deze van een esdoorn.

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

De aansprakelijkheid - gebrek van de zaak

Pol. Oost-Vlaanderen, afd. Gent, 11 januari 2022

Een boom op de middenberm valt om op een voertuig.

De oorzaak van het omvallen is droogtestress.

Droogtestress is een natuurlijk fenomeen maar heeft wel tot gevolg dat een boom gebrekking wordt en daardoor een abnormaal kenmerk vertoont dat daarenboven gekend was door de bewaarder van het goed (= de gemeente)

Rechtbank eerste aanleg Brussel, 19 april 2021

Een boom valt op een geparkeerde wagen.

Er is niets dat aantoonde dat de boom (een accacia) ongezond was of dat er niet kan gesproken worden van een normaal gezonde boom.

Klimatologische omstandigheden: omweer met hagel en wind, met windsstoten tot 100 km/h.

Er is wind- water- en bliksemschade.

Geen bewijs van een gebrek.

Het omvallen van de boom in de concrete weersomstandigheden is niet abnormaal en geen uiting van een abnormale eigenschap van de boom

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

De aansprakelijkheid - gebrek van de zaak

Hof van Beroep Antwerpen, 6 juni 2018

Een woning wordt beschadigd door het omvallen van een boom.

Bewijst het omvallen (ontwortelen) van de boom dat deze gebrekkig is?

De benadeelden moeten bewijzen dat de boom gebrekkig is (directe bewijs) of aantonen dat geen andere oorzaak dan een gebrek van de boom aan de oorzaak ligt van het omvallen van de boom (indirect bewijs).

Op de dag van het schadegeval was er een storm met windsnelheden tot 9 beaufort.

Een boom die onder deze klimatologische omstandigheden omwaait of ontwortelt is niet abnormaal.

Het feit dat andere bomen op het terrein niet zijn omgewaaid doet niet anders besluiten.

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

De aansprakelijkheid - bovenmatige burenhinder (foutloze aansprakelijkheid)

Naburige eigenaars hebben elk een recht op het gebruik en genot van hun onroerend goed. Bij de uitoefening van hun gebruik en genot eerbiedigen ze het geschapen evenwicht door geen hinder op te leggen aan de nabuur die de normale ongemakken uit de nabuurschap overtreft en hem toerekenbaar is.

Om de bovenmatigheid van de hinder te beoordelen, is rekening te houden met alle omstandigheden van het geval, zoals het tijdstip, de frequentie en de intensiteit van de hinder, de eerstingebruikneming of **de publieke bestemming van het onroerend goed van waaruit de hinder wordt veroorzaakt.**

Art. 3.101 §1 BW – Bovenmatige burenhinder

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

De aansprakelijkheid - bovenmatige burenhinder

Hof van Beroep Brussel, 22 april 2008

De wortelgroei van een boom veroorzaakt schade aan de riolering en de aangelanden.

De bovenmatige hinder die door de wortelgroei van de bomen wordt veroorzaakt is toerekenbaar aan de gemeente die de keuze heeft gemaakt om deze soort van bomen te planten, en dit zonder begeleidende maatregelen.

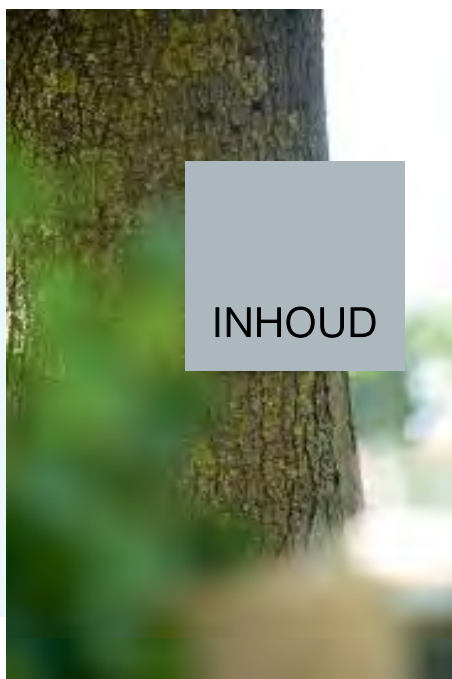
De gemeente is gehouden de veroorzaakte overlast te vergoeden.

Burenhinder veroorzaakt door een overheid.

Bij de beoordeling of een overheid een bovenmatige burenhinder heeft veroorzaakt moet rekening worden gehouden met de normale lasten die elke burger moet dragen in het collectieve belang.

> Hof van Cassatie, 12 januari 2023.

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

Inleiding

Aansprakelijkheid:

- Fout
- Gebrek van de zaak
- Bovenmatige burenhinder

Besluiten

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

Besluiten : opdracht & preventie

Gemeenten moeten het openbaar groen goed onderhouden

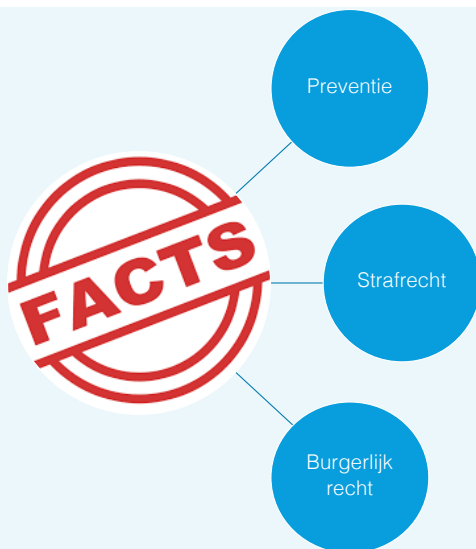

Gemeenten moeten bij een gekend dreigend gevaar optreden

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

Hoe omgaan met een schadegeval?

Welke lessen kunnen we trekken uit het schadegeval?
Hoe kunnen we herhaling voorkomen?

De feiten kunnen aanleiding geven tot een strafonderzoek en eventueel tot strafrechtelijke vervolging

De feiten kunnen aanleiding geven tot een vordering om een schadevergoeding te bekommen.

HOE OMGAAN MET EEN SCHADEGEVAL?

Feiten – preventie – strafrechtelijke en/of burgerrechtelijke aansprakelijkheid

Strafrecht

▪ Wie is strafrechtelijk aansprakelijk?

De pleger van het misdrijf.
De exploitant, een toezichthouder, een redder...

▪ Gevolgen bij veroordeling:

Boete, gevangenisstraf (gemeente: eenvoudige schuldig verklaring)

▪ Rol van de aansprakelijkheidsverzekeraar:

De kosten van de verdediging van de verzekerden
(exploitant, personeelsleden)

Burgerlijk recht

• Wie is burgerrechtelijk aansprakelijk?

De persoon die de fout beging of burgerrechtelijk aansprakelijk is voor de dader (werkgever)

▪ Gevolgen bij veroordeling:

De verplichting om de veroorzaakte schade te vergoeden.

▪ Rol van de aansprakelijkheidsverzekeraar:

De betaling van de schadevergoeding.

De kosten van de verdediging van de verzekerden.

DE AANSPRAKELIJKHEID BIJ STORM

Toekomst?

Gevolgen van de klimaatverandering?

Als gevolg van de klimaatverandering zullen extreme weersomstandigheden (o.m. storm) vaker voorkomen en krachtiger zijn.

We zullen met deze gewijzigde realiteit rekening moeten houden in ons groenbeleid.

Bedankt
Voor jullie aandacht!

Contactgegevens:

geert.vandenwijngaert@ethias.be

We zijn er voor je. **ethias**

FOLLOW US ON OUR SOCIAL MEDIA

[Subscribe now!](#)

[Ethias](#)

[@EthiasFR](#)

[Ethias](#)

[@ethiasbelgium](#)

[Ethias](#)